

ΠΟΛΕΜΟΣ & ΕΙΡΗΝΗ

***Άρια Νταλίπη, Γιώργος Κόρπης, Μαριάντα Πολίτη, Ηρακλής
Κυρίος***

ΙΣΛΑΜ

Το **Ισλάμ** είναι μονοθεϊστική **θρησκεία**, η οποία διαμορφώθηκε με το κήρυγμα και τη δράση του Προφήτη **Μωάμεθ** (Μουχάμαντ) στις αρχές του **7ου αιώνα**.

Ωστόσο το Ισλάμ δεν είναι μόνο θρησκεία αλλά ένα πολιτικό και πολιτιστικό σύστημα αξιών. Δεν συνιστά μια αραβική μονοθεϊστική κίνηση υπέρβασης του αραβικού πολυθεϊσμού ούτε ένα πολιτικοθρησκευτικό κίνημα υπέρβασης του φυλετικού συστήματος οργάνωσης και του φυλετικού τρόπου σκέψης. Το Ισλάμ δεν ήταν μόνο μια εθνογενετική διαδικασία των Αράβων ή μια συγκυρία ένταξης των αραβικών φυλών στο πεδίο της ιστορίας των λαών της ανατολικής Μεσογείου μέσα από την πρόσμειξη στοιχείων πολιτιστικών των Αράβων και των λαών που κατέκτησαν οι Άραβες. Επίσης δεν ήταν μόνο η νεότερη μονοθεϊστική θρησκεία που εμφανίστηκε στην περιοχή της ανατολικής Μεσογείου με σκοπό την ανανέωση και τον εκσυγχρονισμό της θρησκείας της Παλαιάς και της Καινής Διαθήκης.

Βασική πεποίθηση των μουσουλμάνων είναι ότι το Ισλάμ δεν είναι νέα θρησκεία (μπιντ, σούρα 46,9) την οποία ίδρυσε ο Μωάμεθ αλλά η πρωτογενής θρησκεία, την οποία προ καταβολής κόσμου θέσπισε ο Θεός και την έθεσε ως *φυσική* (φίτρα) θρησκεία στον κόσμο. Αυτή τη θρησκεία την προόρισε ο Θεός για όλους τους ανθρώπους με μια *Διαθήκη* (Μιθάκ, Mithaq) την οποία σύναψε με τους ανθρώπους στην αρχή της δημιουργίας, όταν οι άνθρωποι

βρίσκονταν ακόμα στο νου του Θεού. Όμως στην πορεία τη θρησκεία αυτή, η οποία συνίστατο στην ομολογία-παραδοχή εκ μέρους των ανθρώπων πως ο Θεός ήταν ο Κύριος και Θεός τους, την έχασαν και εξέπεσαν στην ειδωλολατρεία (Τζαχιλίγια). Η σχέση ανάμεσα στον Θεό και τους ανθρώπους αποκαταστάθηκε όταν αποκαλύφθηκε το Κοράνιο διά του αποστόλου του Θεού Μωάμεθ. Ο Μωάμεθ παρουσίασε τον εαυτό του ως ερμηνευτή του ηθικού μονοθεϊσμού του Αβραάμ, του μόνου που έμεινε συνεπής στην αληθινή μονοθεΐα. Έτσι το Ισλάμ ακολουθεί τη θρησκεία του Αβραάμ και προηγείται όλων των θρησκειών ενώ συνιστά μια νέα φάση της πρωταρχικού μονοθεϊσμού. Οι μονοθεϊστές προφήτες που προηγήθηκαν αγωνίστηκαν για την επικράτηση του μονοθεϊσμού έναντι του πολυθεϊσμού. Επειδή όμως οι προηγηθείσες μονοθεϊστικές θρησκείες (Ιουδαϊσμός και Χριστιανισμός) δεν είχαν την πληρότητα της αποκαλύψεως και οι οπαδοί τους νόθευσαν την αρχική αληθινή και αυθεντική μονοθεϊστική θρησκεία, ξεπεράστηκαν από την Κορανική αποκάλυψη. Έτσι, για τους Μουσουλμάνους, το Ισλάμ είναι η πιο τέλεια θρησκεία μεταξύ όλων των θρησκειών. Ενώ έχει τριπλό οικουμενικό χαρακτήρα: είναι θρησκεία όλων των ανθρώπων, καλύπτει κάθε διάσταση της ανθρώπινης ζωής και αφορά τον παρόντα και μέλλοντα κόσμο.

TZIXANT

Ο διεθνής σήμερα όρος **Τζιχάντ** (αραβικά: >ⵍⵉ<, IPA: /dʒihæːd/) είναι αραβική λέξη που σημαίνει γενικά αγώνας, προσπάθεια, το να μοχθεί κανείς με όλες του τις δυνάμεις ή να αντιμάχεται οποιοδήποτε αντικείμενο αποδοκιμασίας, το κίνημα του αγώνα αυτού ονομάζεται **Τζιχαντισμός**. Όταν συνοδεύεται από τη φράση "φι σαμπίλ Αλλά[χ]", (η οποία αποδίδεται "για το δρόμο του Θεού", αποκτά ιδιαίτερο νόημα και σημαίνει τον αγώνα για το Θεό. Αποτελεί ένα από τα κεντρικά δόγματα του **Ισλάμ** και αναφέρεται ορισμένες φορές ως ο έκτος πυλώνας του, χωρίς όμως να κατέχει πραγματικά μία τέτοια θέση. Ως θρησκευτικό καθήκον, η τζιχάντ θεωρείται πως ενισχύει την πίστη και αποτελεί ανάλογο της αφοσίωσης του **μοναχού** στην υπηρεσία του Θεού, όπως ισχύει στον **χριστιανισμό**. Σε ορισμένα χαντίθ αναφέρεται ως «μοναχισμός του Ισλάμ», «πράξη αγνής αφοσίωσης», καθώς και μία από τις «πύλες του παραδείσου».

Στο Κοράνιο αναφέρονται τέσσερις βασικές κατηγορίες τζιχάντ με την έννοια του αγώνα, η "τζιχάντ αλ-ναφς" (του ίδιου του εαυτού, - επί της ηθικής ζωής), η "τζιχάντ αλ-λισάν" (της γλώσσας, - επί της θεολογίας), η "τζιχάντ αλ-γιαντ" (του χεριού, - επί των πράξεων) και η "τζιχάντ αλ-σάιφ" (του ξίφους - η δια του πολέμου επβολή). Σύμφωνα με ένα χαντίθ, ο Μωάμεθ επιστρέφοντας από μία μάχη είπε στους συντρόφους του πως "Επιστρέψαμε από μία μικρή τζιχάντ (του ξίφους) στη μεγάλη τζιχάντ (του εαυτού)". Παρομοίως, η παράδοση των [Σούφι](#) αναγνώρισε ως υπέρτατη μορφή τζιχάντ τον πνευματικό αγώνα για επιβολή στα κατώτερα ένστικτα της ανθρώπινης φύσης, αν και συγχρόνως, βιογραφίες ασκητών της κοινότητας των Σούφι μαρτυρούν πως συμμετείχαν επίσης σε στρατιωτικές επιχειρήσεις, χωρίς να υποβαθμίζουν ή να αγνοούν τη μικρή τζιχάντ. Άτομο που εμπλέκεται σε τζιχάντ καλείται *μουτζάχιντ* (αν και στην καθημερινή χρήση συνήθως παρατονίζεται ως "μουτζαχίντ"), με τον πληθυντικό να είναι *μουτζαχεντίν*.

Παλαιότερα στον όρο τζιχάντ αποδίδονταν ο πόλεμος προσηλυτισμού για την εξάπλωση του Ισλαμισμού αν και η πλειονότητα των ερμηνευτών του Κορανίου δεν ασπάζονται την συναφή ερμηνεία ότι δηλαδή οι (ορθόδοξοι) μουσουλμάνοι θα πρέπει να διάγουν ολόκληρο το βίο τους διεξάγοντας συνεχείς ιερούς πολέμους. Ο όρος τζιχάντ αποδίδεται συχνά ως "ιερός πόλεμος", ωστόσο υποστηρίζεται ότι η απόδοση αυτή είναι λανθασμένη. Ο όρος *ιερός πόλεμος* δεν απαντάται στο [Κοράνιο](#), ενώ κατά την ισλαμική θεώρηση, κανένας πόλεμος δεν είναι ιερός. Η αναγκαιότητα

ένοπλης συμπλοκής αναφέρεται σε αρκετούς στίχους του Κορανίου. Ως ιδιαιτέρως ενδεικτικά αναφέρονται τα εδάφια 2:190-193 και 9:5. Σύμφωνα με την παραδοσιακή ερμηνεία, οι στίχοι αυτοί πρέπει να συσχετίζονται με το μήνυμα του Κορανίου στην ολότητά του. Στο Κοράνιο δεν απουσιάζουν αναφορές σε μια βίαιη μορφή τζιχάντ, ωστόσο με τον όρο αυτό δεν εννοείται πάντα η εχθροπραξία, ενώ χρησιμοποιείται αυτούσιος σχετικά λίγες φορές για να περιγράψει τη μάχη με το σώμα. Ορισμένοι στίχοι περιγράφουν έναν αμιγώς πνευματικό αγώνα (βλ. ενδεικτικά Κοράνιο 22:78), ωστόσο άλλοι τοποθετούν πνευματικά υψηλότερα όσους πολεμούν (βλ. ενδεικτικά Κοράνιο 4:95).

Από την εποχή του Μωάμεθ, οι λόγιοι του Ισλάμ διέκριναν συνολικά περισσότερες από 14 κατηγορίες τζιχάντ, με αποτέλεσμα η έννοιά της να μην ταυτίζεται απλοϊκά με εκείνη του πολέμου, όπως συχνά πιστεύεται σήμερα. Σύμφωνα με αρκετούς μελετητές η εχθροπραξία αποτελεί μόνο μία από τους διαφορετικούς τύπους τζιχάντ. Στη σύγχρονη εποχή, η τζιχάντ γίνεται αντιληπτή μέσα από ένα ευρύ φάσμα απόψεων, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονται συντηρητικές θεωρήσεις με βάση τον κλασικό ισλαμικό νόμο, καθώς και ακραίες τοποθετήσεις που προωθούν τη βία. Η έννοια της τζιχάντ χρησιμοποιήθηκε τόσο για να προάγει την αφοσίωση των πιστών όσο και για τη διεξαγωγή πολέμου προς υπεράσπιση της θρησκείας ή τον προσυλητισμό. Το σύγχρονο Ισλάμ αποδίδει έμφαση στον εσωτερικό πόλεμο του ανθρώπου και εγκρίνει τη σύρραξη με άλλα έθνη μόνο ως αμυντικό μέσο στην περίπτωση που κινδυνεύει η πίστη. Στη διάρκεια της ισλαμικής ιστορίας, πόλεμοι εναντίον

μη Μουσουλμάνων ονομάζονταν τζιχάντ ώστε να αποκτήσουν θρησκευτική χροιά, αν και προωθούνταν για πολιτικούς σκοπούς.

Αρκετοί είναι οι στίχοι του Κορανίου και των παραδόσεων του Ισλάμ σύμφωνα με τους οποίους ο [παράδεισος](#) προσφέρεται σε όσους χάνουν τη ζωή του σε τζιχάντ. Πολλές ισλαμικές οργανώσεις έχουν επιλέξει ως τίτλο τη λέξη τζιχάντ. Γνωστότερες είναι το Κίνημα της Ισλαμικής Τζιχάντ στην Παλαιστίνη, η Αιγυπτιακή Ισλαμική Τζιχάντ, η Αλ Τζιχάντ της Υεμένης, η Αλ Τζιχάντ του Μπανγκλαντές και η Χαρακάτουλ Τζιχάντ του Πακιστάν.

KORANI

Το Κοράνιο συντίθεται από 114 σούρας (σουράτ = κεφάλαια) που αναπτύσσονται σε ένα σύνολο 6.236 αγιάτ (αγιάτ=στίχους). Κάθε σούρα περιλαμβάνει από 3 μέχρι 286 στίχους. Οι πρώτες σούρες είναι οι

πλέον σύντομες και χαρακτηρίζονται από ποιητικό λόγο σε ρυθμική μορφή. Οι επόμενες δεν παρουσιάζουν παρόμοια χαρακτηριστικά, ενώ έχουν έκδηλες επιδράσεις από τον [Ιουδαϊσμό](#) και τον [Χριστιανισμό](#) με πολλές επαναλήψεις, όπως παρατηρείται ομοίως και στα λεγόμενα εξ αποκαλύψεως βιβλία της [Παλαιάς Διαθήκης](#), π.χ., στους Ψαλμούς.

Ο ακριβής αριθμός των στίχων του Κορανίου αποτελεί θέμα συζήτησης, καθώς υφίστανται διαφορετικές μέθοδοι αρίθμησης. Για παράδειγμα, η [σέκτα](#) που ιδρύθηκε από τον χαλίφη Ρασάντ ισχυρίζεται ότι ο ακριβής αριθμός των στίχων είναι 6.346. Οι Μουσουλμάνοι συνήθως αναφέρονται στις σούρες όχι με τον αριθμό τους, αλλά με την επικεφαλίδα τους. Η διάταξη τους δεν είναι χρονολογική — σύμφωνα δηλαδή με την περίοδο που αποκαλύφθηκαν κατά τους [μουσουλμάνους](#) λογίους— αλλά σύμφωνα με το πώς μεταδόθηκαν στον προφήτη Μωάμεθ από τον άγγελο Τζιμπριήλ (Γαβριήλ). Μετά από μια σύντομη εισαγωγή, ακολουθεί το μεγαλύτερο κεφάλαιο και το Κοράνιο κλείνει με τα μικρότερα σε έκταση.

ΣΟΥΝΙΤΕΣ-ΣΙΙΤΕΣ

Οι **Σουνίτες** είναι ένας από τους δύο κύριους κλάδους του **Ισλάμ**. Δίνουν έμφαση στην σούνα (παράδοση) του **προφήτη Μωάμεθ**. Ορισμένες φορές οι σουνίτες μουσουλμάνοι αναφέρονται ως «ορθόδοξοι». Πάντως είναι το πολυπληθέστερο από τα δύο κύρια ισλαμικά «δόγματα».

Ιδιαίτερο χαρακτηριστικό των Σουνιτών είναι η επιμονή στην πιστή τήρηση των γραφών του **Κορανίου**, που θεωρείται θεμέλιο του **Ισλάμ**, και της **ισλαμικής παράδοσης**, απ' όπου προέρχεται και η ονομασία τους. Οι Σουνίτες θεωρούν ότι παραμένουν πιστοί στην παράδοση (**σούνα**), η οποία κατ' αυτούς αποτελείται από τις έξι Χαντίθ (Αναφορές) που συντάχθηκαν τον 3ο αιώνα μετά το Μωάμεθ (τον 9ο μ.Χ.). Αντίθετα οι Σίιτες αποδέχονται τη δική τους Χαντίθ.

Οι αποφάσεις παίρνονται με βάση την ομοφωνία της Ούμα (κοινότητας). Τα δυο αυτά σημεία προσφέρουν στερεότητα και συνοχή στο **μουσουλμανικό δόγμα**. Επίσης, θεωρούν ότι η διαδοχή του Μωάμεθ δεν χρειάζεται να είναι κληρονομική, γεγονός που αποτελεί την κύρια αιτία τριβών και συγκρούσεων με τους Σίιτες Μουσουλμάνους.

Ο **Σιιτισμός** είναι ο ένας από τους δυο κύριους κλάδους του **Ισλάμ**. Η λέξη προέρχεται από το **αραβικό σι'α** που σημαίνει "μερίδα". Η Σι'ατ Αλί (**Αραβικά: شيعه علي**), που σημαίνει "παράταξη του Αλή" ή "ομάδα του Αλή") είναι μια από τις τρεις παλαιότερες υποδιαιρέσεις του Ισλάμ. Οι οπαδοί της, οι Σίιτες, θεωρούν τον **Αλή**, τον γαμπρό του **Προφήτη Μωάμεθ**, ως διάδοχό του στην ηγεσία της μουσουλμανικής κοινότητας.

ΣΟΥΦΙ-ΣΟΥΦΙΣΜΟΣ

Με τον όρο **Σούφι** εννοούμε εκείνες τις πρώτες ασκητικές κοινότητες του **Ισλάμ**, και οι οποίες εγκατέλειψαν τα εγκόσμια, πρεσβεύοντας ότι το ανθρώπινο πεπρωμένο εξαρτάται από την ανεξιχνίαστη θέληση του Θεού. Σε αυτές τις κοινότητες επικράτησε αρχικά το ασκητικό στοιχείο του **μυστικισμού**, ενώ με την πάροδο του χρόνου ο ασκητισμός θεωρήθηκε ως προκαταρκτικό στάδιο για την επίτευξη της πνευματικής ζωής. Ο **μυστικισμός** πήρε την θέση του ασκητισμού ως στόχος και επιδίωξη. Οι κοινότητες των Σούφι επηρεάστηκαν άμεσα από τις αρχαιότερες παραδόσεις και φιλοσοφίες της Ανατολής και της λεκάνης της Μεσογείου, όπως ο **Νεοπλατωνισμός**, ο **Γνωστικισμός**, ο **Βουδισμός** και ο **Χριστιανισμός**. Όλες αυτές οι διδασκαλίες έπαιξαν το ρόλο τους στην τελική διαμόρφωση της σουφικής διδασκαλίας, αφού σύμφωνα με τους Σούφι «όλες οι Παραδόσεις οδηγούν στην μια και μόνη αλήθεια».

Θεωρείται **μυστική αίρεση** που κυριάρχησε στις χώρες της Ανατολής, κυρίως στην **Περσία**, και σύμφωνα με ειδικούς ενσωμάτωνε τα μυστικά δόγματα του **μουσουλμανισμού**. Είναι γνωστό από πολλές πηγές ότι στις τάξεις των Σούφι συντάχθηκαν οι πιο σοφοί άντρες της εποχής τους. Αν ο ισλαμικός νόμος καθορίζει πώς ακριβώς πρέπει να συμπεριφέρεται κάθε **μουσουλμάνος**, ποια είναι τα δικαιώματά του και οι υποχρεώσεις του απέναντι στον **Θεό**, και την

Κοινότητα των πιστών, ο [Σουφισμός](#) αναφέρεται σε εκείνες τις θεωρητικές-θεολογικές παραμέτρους και αντίστοιχες πρακτικές που σχετίζονται με μια πιο άμεση, προσωπική σχέση με το [Θεό](#).

Σιχισμός

Ο **Σιχισμός** είναι **μονοθεϊστική θρησκεία**, η οποία ξεκίνησε τον 15ο αιώνα μ.Χ. στη βόρεια **Ινδία**, με επιρροές κυρίως από τον [Ινδουισμό](#) και το [Ισλάμ](#). Βασίζεται στις διδασκαλίες του [Νάνακ Ντεβ](#) και των εννέα διαδόχων του. Το σύστημα αυτό θρησκευτικών φιλοσοφιών είναι γνωστό παραδοσιακά με το όνομα **Gurmat** (δηλαδή οι διδασκαλίες των **γκουρού**) ή **Sikh Dharma**. Η ονομασία "Σιχισμός" προέρχεται από τη λέξη *Sikh*(Σιχ), η οποία προέρχεται από τη **σανσκριτική ρίζα *śiṣya*** που σημαίνει "**απόστολος**" ή "**αρχάριος**", ή *śikṣa* που σημαίνει «**διδασκαλία**». Οι πιστοί του Σιχισμού είναι γνωστοί ως Σιχ.